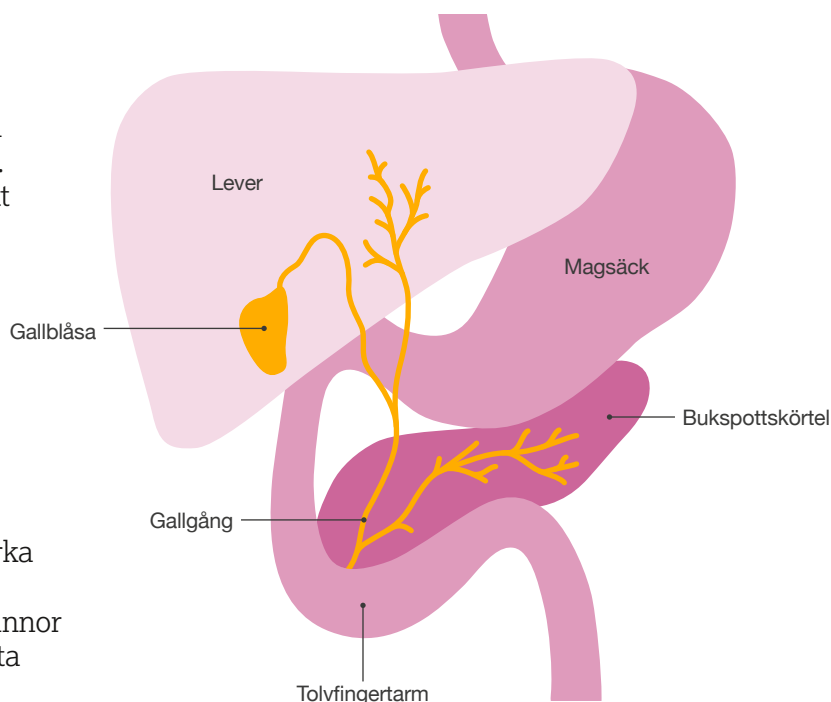

Om gallvägscancer

Den här texten handlar om gallvägscancer som utgörs av gallblåsecancer och gallgångscancer. Vid gallvägscancer har en cancertumör uppstått i gallvägarna som börjar i levern och slutar i tolvfingertarmen.

Gallvägscancer är ovanligt, varje år drabbas cirka 530 personer. Fler kvinnor än män drabbas av gallblåsecancer, medan ungefär lika många kvinnor som män drabbas av gallgångscancer.¹ De flesta som drabbas är över 65 år.

Det är ofta svårt att avgöra vad gallvägscancer beror på, men det finns några kända riskfaktorer som kan bidra till utveckling av sjukdomen. Riskfaktorerna varierar mellan cancertyperna.

Gallstenar

Inflammation i gallblåsan (kronisk kolecystit) och gallstenar ökar risken för att utveckla gallblåsecancer.

Inflammation

Inflammation i gallvägarna är en riskfaktor för gallvägscancer. Inflammation i gallvägarna kan exempelvis uppstå vid sjukdomen skleroserande kolangit, som särskilt ökar risken för gallgångscancer.

Skrumplever

Skrumplever, eller levercirros, innebär att levern är skadad och leverfunktionen kraftigt nedsatt.

Fetma

Kraftig övervikt kan leda till sjukdomar som fettlever och diabetes, som i sin tur ökar risken att drabbas av gallvägscancer.

Hepatit B och hepatit C

Hepatit är virus som kan leda till skrumplever.

Miljögifter

Att utsättas för gifter eller andra ohälsosamma substanser, som till exempel mögelgifter och kemiska lösningsmedel, kan också öka risken.

Vanliga symtom

Gulsot

Gulsot är ofta det första tecknet på gallvägscancer. Ögonvitorna och huden blir gulaktiga, urinen blir mörkare medan avföringen blir ljus. Det kan också klia mycket på huden.

Viktnedgång och minskad aptit

Cancern gör att kroppen inte kan ta upp näring vilket leder till viktnedgång. Man kan också tappa matlusten.

Obehag eller smärta i magen

Man kan känna obehag eller få ont i magen.

Trötthet

Man kan känna sig trött och orkeslös.

Feber och frossa

Om cancertumören hindrar gallan från att rinna ut i tarmen kan bakterier växa i gallan, vilket kan resultera i feber och frossa.

Behandling och prognos

Det enda sättet att bota gallvägscancer är genom att operera bort tumören. Har cancer spridit sig kan den inte botas men cancersymtom kan alltid behandlas.

Behandlingar med syfte att bota

- **Operation** – om cancer inte har spridit sig kan operation ske. En stor bit av levern tas bort samt de intilliggande lymfkörtlarna, för att förhindra spridning.
- **Cytostatika** – (cellgifter) kan ges som komplement till operation för att minska risken för att sjukdomen kommer tillbaka.

Behandlingar med syfte att bromsa

- **Cytostatika** – med eller utan immunterapi kan ges som symtom-lindrande, bromsande och livsförlängande behandling när en operation inte är möjlig.

Behandlingar med syfte att lindra besvär

- **Palliativ vård** – om cancer inte går att bota ges palliativ vård, med syfte att lindra symtom.

Sjukdomens stadium

Gallvägscancer är ett komplicerat sjukdomstillstånd. Stadiindelning används för att beskriva omfattningen av cancer samt för att avgöra den bästa behandlingen för varje patient. Det så kallade TNM-systemet tar hänsyn till cancers storlek, läge och spridning.

Tumör

Anger tumörens storlek och hur mycket tumören har spridit sig till närliggande vävnader.

Noder

Anger om tumören har spridit sig till lymfnoder.

Metastaser

Anger om tumören har spridit sig till andra organ (metastaserat).

I tillägg till TNM-klassificeringen används en romersk siffra i stigande skala mellan I och IV för att indikera stadienivå. Generellt så indikerar en lägre siffra en bättre prognos för patienten.

Referenser

1. Regionala Cancercentrum i Samverkan. (2023). *Cancer i lever och gallvägar*. https://cancercentrum.se/globalassets/cancerdiagnoser/lever-och-galla/kvalitetsregister/sweliv_patientrapport2023.pdf. Hämtad januari 2025.